

BIJLAGEN

Bijlage 1: Scenario voor gesprekken met experts

Deel 1: percepties t.a.v. de taalscreening

- Is het mogelijk om de taalvaardigheid van 5-jarigen te meten op een valide en betrouwbare manier?
- Vind je het wenselijk en zinvol om de taalvaardigheid van 5-jarigen te meten?

Deel 2: het instrument

- Wat zijn vanuit jouw expertise (en onderzoek) aandachtpunten en valkuilen bij de ontwikkeling van een dergelijke screening?
- > na deze vraag inbedding en opbouw instrument tonen en laten reageren

Deel 3: de afname

- Hoe kunnen onze instructies voor de leraar zo duidelijk mogelijk?
- > na deze vraag instructiebundel tonen en laten reageren
- Hoe sta je tegenover een digitale afname?
- Wat is volgens jou een haalbare afnameduur?
- Wat is volgens jou de ideale groepsgrootte voor de afname?
- > na deze vraag afnamecondities van kalibratie-onderzoek tonen en bevindingen bespreken
- (1) Wat is volgens jou een goed afnamemoment? (2) Als je een moment moet kiezen tussen begin oktober en eind november, wat is dan het meest ideale moment?
- > na deze vraag analyses betrouwbaarheid tonen en laten reageren

Deel 4: Wat na de taalscreening?

- Wat zou jij verwachten in een handleiding bij de taalscreening?
- > na deze vraag schema voor handleiding tonen
- Op welke manier kunnen resultaten (output) worden aangeboden? Zijn leraren voldoende opgeleid en ervaren om de resultaten te interpreteren? Hoe kunnen we hen ondersteunen?
- > na deze vraag schoolfeedbackrapport tonen en laten reageren
- Wat zijn volgens jou zinvolle acties na screening? Wat is volgens jou het belangrijkste topic waar we moeten op inzetten in kleuteronderwijs?

Deel 5: implementatie

- Wat is de meest cruciale factor om ervoor te zorgen dat de taalscreening een positief instrument tot het verhogen van onderwijskwaliteit wordt?
- Hoe zorgen we ervoor dat scholen de resultaten gebruiken voor wat ze zijn bedoeld? Hoe voorkomen we misbruik?
- Wat hebben scholen nodig om vanuit de resultaten tot acties te komen?

Bijlage 2: Overzicht aanpassingen items Pilootonderzoek

NIET-FITTEDE ITEMS

Item 3.4 (HOEPEL): *Hou de hoepel vast vóór je lichaam.*

- Slechts 7/22 kinderen voeren deze opdracht juist uit. Uit de feedback van toetsafnemers blijkt al dat veel kinderen moeite hadden met dit item omdat ze dit probeerden te doen terwijl ze in de hoepel stonden.
- Oplossing: kind terugbrengen naar neutrale positie.
 - Dit heeft gewerkt. In het kalibratieonderzoek deden de items uit 'hoepel' het goed (geen outfits, goede discriminerende waarde)

Item 28.2 (EENZAAM): *Waarom moest Ana-Lucia vanmorgen huilen/wenen? Waarom was Ana-Lucia verdrietig? Trek een kring rond juiste tekening.*

- Item met hoge 'outfit'-waarde (> 2), dus outlier.
- Slechts 4/30 kinderen geven een correct antwoord (Ana-Lucia zit alleen op een bankje). Optie D (Ana-Lucia is gevallen) wordt het vaakst gekozen als antwoord (21/30). De kinderen associëren huilen/wenen duidelijk met 'gevallen zijn' en niet met 'zich alleen voelen/geen vriendjes hebben'.
- Taak 'eenzaam' wordt herwerkt. Het verhaal werd opgesplitst in twee delen. Na elk stukje volgen er in het kalibratieonderzoek twee vragen (ipv vier vragen na het volledige verhaal).
 - Dit heeft niet gewerkt. Nog steeds kiezen kleuters systematisch vaker voor de optie 'Ana-Lucia is gevallen') wanneer ze de vraag krijgen waarom Ana-Lucia verdrietig is. Wenen/huilen wordt blijkbaar zeer sterk geassocieerd met 'gevallen zijn'. De boodschap van het 'zich alleen voelen/geen vriendjes hebben' lijkt niet over te komen.

Item 51.1 (KONIJNTJES): *Waar is het huis van Paultje? Waar woont Paultje? Trek een kring rond de juiste tekening.*

- Slechts 5/31 kinderen geven een correct antwoord (holletje naast beekje, onder grote boom). De vaakst gekozen optie is 'holletje in een tuin' (13/31). De info over de woonplaats van Paultje wordt helemaal aan het begin van het verhaaltje vermeld en doet er verder niet meer toe. De toetsafnemers zijn het erover eens dat deze info moeilijk te onthouden is.
- Oplossing: Tekst opsplitsen. Meteen na het stuk over de woonplaats van Paultje en zijn vriendjes wordt er een vraag over gesteld. In de vraagstelling spreken over 'het holletje' van Paultje ipv 'het huis'. Tekening aanpassen: holletjes groter/duidelijker maken, eventueel konijn met kop uit holletje gestoken.

- In het kalibratieonderzoek was dit item het moeilijkste item. Ondanks de aanpassingen blijft het dus een moeilijk item. De discriminerende waarde is laag, dus het item helpt niet om de (zeer) sterke kleuters te identificeren. De info over de woonplaats van Paultje blijft niet hangen bij (de meeste) kleuters.

Item 3.5 (HOEPEL): *Probeer de hoepel te laten rollen over de grond.*

- 11/21 kinderen voeren deze opdracht correct uit. Mogelijks heeft dit (net zoals bij item 3.4) te maken met het feit dat kinderen deze opdracht aanvangen vanuit de houding van de vorige opdracht(en), waardoor dit moeizaam verloopt. Een andere mogelijke verklaring is dat sommige kinderen hier motorisch niet in slagen.
- Mogelijke oplossing: kind terugbrengen naar neutrale positie. Duidelijk aangeven aan toetsafnemers dat het hier gaat om de intentie.
 - Dit heeft gewerkt (zie ook item 3.4)

Item 6.4 (LIEVELINGSBOEKEN): *Let op: nu gaan we op zoek naar het boek dat Kobe niet kiest. Kobe houdt van boeken over **dieren**. Hij luister het liefst naar verhalen die gaan **over honden en over grote dieren**. Verhalen over **kleine diertjes** vindt hij **niet leuk**. Welk boek kiest Kobe niet? Trek een kring rond het boek dat Kobe niet kiest.*

- 14/34 kinderen geven hier een correct antwoord (boek met muis). De ontkenning in de vraagstelling maakt het hier moeilijk. Het kan zijn dat deze vraag goed discrimineert tussen goede en sterke kinderen (verdere analyses moeten dit uitwijzen). De afleiders zijn goed, want geen van de drie wordt opvallend vaker gekozen.
- De vraagformulering nog eens goed bekijken.
- Dit item beter niet voorleggen aan eerder laagtaalvaardige kinderen
 - Het item werd uiteindelijk niet aangepast. In het kalibratieonderzoek was het opnieuw een eerder moeilijk item (measure 1,36) maar niet problematisch (geen hoge outfit waarden) en met voldoende discriminerende waarde (0,90).

Item 14.4. (VARKEN & RUPS): *Hoe gaat Rups naar het bos? Trek een kring rond de juiste tekening.*

- 15/34 kinderen geven hier een correct antwoord (rups op rug van varken). Antwoord B (rups en varken met de bus) wordt het vaakst gekozen (16/34). Er wordt in het verhaal verteld dat varken NIET wil dat rups met de bus gaat. Het is dus belangrijk om goed geluisterd te hebben om dit item correct te kunnen beantwoorden. Mogelijks discrimineert ook dit item goed tussen goede en sterke kinderen (verdere analyses moeten dit uitwijzen).
- Tekst van het verhaal nog eens goed bekijken. Afleiders nog eens bekijken.
- Dit item beter niet voorleggen aan eerder laagtaalvaardige kinderen
 - Het item werd niet aangepast in het kalibratieonderzoek. Het was geen al te moeilijk item (measure 0,76) maar de discriminerende waarde is niet hoog (0,62). Het item draagt dus weinig bij tot de identificatie van taalsterke kinderen.

Item 43.2 (NAAR BAD): *Wat doet Rosanne in bad? Trek een kring rond de juiste tekening.*

- Item met hoge outfit-waarde (> 2), dus outlier.
- 14/30 kinderen geven hier een correct antwoord (Rosanne speelt met badeendjes). Antwoord C (Rosanne wast zich met een spons en zeep) wordt het vaakst gekozen (11/30).

Het feit dat Rosanne éérst met de badeendjes speelt, gaat wat verloren in de rest van het verhaal. Kleuters antwoorden hier obv voorkennis; het is namelijk logisch om je te gaan wassen met spons en zeep als je in bad zit.

- Oplossing: verhaal aanpassen waardoor de rol van de badeendjes groter wordt, of andere afleiders kiezen.
 - De tekst in het verhaaltje wordt aangepast zodat de rol van de badeendjes groter wordt ('Rosanne vindt het leuk om in bad te gaan OMDAT ze dan met de badeendjes kan spelen'). Dit heeft gewerkt; in het kalibratieonderzoek is de outfit-waarde goed (< 2). Het is een eerder moeilijk item (measure 1,13) en de discriminerende waarde is eerder laag (0,69). Het item draagt dus niet bij tot onderscheiden van taalsterke kinderen.

TE MAKKELIJKE ITEMS

Item 40.5 (KLASAFSPRAKEN): *Dit betekent dat als de kinderen de **planten water geven**, ze **een schort moeten aandoen**. Op welke tekening doen de kinderen het goed? Trek een kring rond de juiste tekening.*

- Misschien te vanzelfsprekend?
- Oplossing: afleiders herbekijken, vraag schrappen of vraag vervangen?
 - De vraagstelling werd aangepast: '*Dit betekent dat de kinderen de planten moeten water geven met een gieter. Om hun kleren niet nat te maken, moeten ze ook een schort aandoen. Op welke tekening doet het kind het goed?*'. Dit heeft gewerkt het item is nog steeds eerder gemakkelijk (measure -0,69) maar niet meer té voor de hand liggend. De discriminerende waarde van het item is goed (1,11).

Item 24.1 (ETEN): *Kijk goed naar de foto's. Welke dingen vind jij **héél lekker**? Wat lust jij **héél graag**? Duid maar aan of vertel maar wat jij lekker vindt.*

- Uit de feedback van de toetsafnemers kwam al naar voor dat de kinderen dit een leuke vraag vinden, maar dat het een heel gemakkelijke vraag is.
- Eventueel extra items aan deze taak toevoegen. Dan kan je starten met een gemakkelijke vraag die sowieso een succeservaring oplevert, waardoor de kinderen gemotiveerd blijven voor het vervolg van de taak.
 - De vraag 'duid maar aan of vertel maar wat jij lekker vindt' werd in het kalibratieonderzoek niet meer beoordeeld. Deze vraag diende als voorbereiding op de volgende vraag die wél beoordeeld werd, nl. 'waarom vind je dit zo lekker'. Deze 'waarom'-vraag is een stuk moeilijker (volgens sommige toetsafnemers te moeilijk). In het kalibratieonderzoek is het een eerder moeilijke vraag (measure 1,16) en met voldoende discriminerende waarde (0,93).

Item 32.3 (WAAR IS): *Waar is het kind dat **jarig** is? Zet een kruisje op het kind dat jarig is.*

Item 32.4 (WAAR IS): *Welk kind zit **niet** op zijn stoel? Zet een kruisje op het kind dat niet op zijn stoel zit.*

- Uit de feedback van de toetsafnemers bleek al dat de taak 'waar is' erg gemakkelijk is, en voor veel kinderen daarom ook weinig uitdagend. Bovendien zijn de items niet onafhankelijk van elkaar.
- Oplossing: extra elementen (afleiders) toevoegen op de tekening en deze twee items schrappen of vervangen door andere vragen.
 - Er werden in het kalibratieonderzoek extra elementen (afleiders) toegevoegd aan de tekening.
 - In het kalibratieonderzoek werd item 'Waar is het kind dat jarig is' behouden. Dit bleek het gemakkelijkste item te zijn (measure -3,46) maar wel met een goede discriminerende waarde (1,07). Het item helpt dus om de zeer taalzwakke kinderen eruit te halen.
 - Het item 'welk kind zit niet op zijn stoel' werd uit het kalibratieonderzoek gehaald.

Item 3.2 (HOEPEL): *Spring **in** de hoepel.*

- De hoepel ligt al op de grond (item 3.1), waarna de kinderen gevraagd worden om erin te springen. De items zijn dus niet onafhankelijk van elkaar.
- Oplossing: kind terugbrengen naar neutrale positie.
 - Dit heeft gewerkt (zie ook hierboven). De items van 'hoepel' doen het in het kalibratieonderzoek goed qua spreiding in moeilijkheid en discriminerende waarde.

Item 12.2 (ROMMEL IN DE KLAS): *Leg het blokje dat op de grond ligt **bovenop** de lage kast.*

Item 12.3 (ROMMEL IN DE KLAS): *Leg het kleurpotlood **in** het doosje op de tafel.*

- 12.2 wordt correct uitgevoerd door 20/21 kinderen en 12.3 door 17/21 kinderen.
- De precieze vraagformulering kan verschillen tussen de toetsafnemers (afhankelijk van het beschikbare materiaal in de klas).
- In de instructies voor toetsafnemers duidelijk aangeven dat de begrippen 'bovenop' en 'in' gebruikt moeten worden én dat er niets aangewezen mag worden.
- Een eenvoudige doe-opdracht kan laagtaalvaardige kinderen wel helpen om een succeservaring op te doen en gemotiveerd te blijven voor de moeilijkere items in de taak.
- Voorstel: instructies voor toetsafnemers herbekijken.
 - In het kalibratieonderzoek werden de instructies voor de toetsafnemer aangepast (meer nadruk op niet aanwijzen/niet gebruiken van gebaren) + duidelijkere weergaven van welke begrippen in de vraagstelling aan bod moeten komen. Dit heeft gewerkt. De items zijn iets makkelijker dan gemiddeld (measure -0,44 voor begrip 'op' en measure -0,63 voor begrip 'in') en hebben een goede discriminerende waarde (respectievelijk 0,98 en 1,11). De items helpen dus om taalzwakkere kinderen te onderscheiden.

Item 8.2 (MYRIAM): *De juf zegt: 'Tijdens de speeltijd mag je **geen snoep of kauwgom** eten, **alleen een koek of stuk fruit**. Op welke tekening doet Myriam het goed? Trek een kring rond de tekening waar Myriam het goed doet.*

- 8.2 wordt correct beantwoord door 31/34 kinderen.
- Mogelijks speelt voorkennis hier een rol, want op zowat alle scholen mag je geen snoep of kauwgom eten tijdens de speeltijd.
- Voorstel: vraag en/of afleiders aanpassen.
 - Er werd besloten om het item te behouden voor het kalibratieonderzoek. Het is een gemakkelijk item (measure -1,70) maar met een goede discriminerende waarde (1,09). Het item helpt dus om laagtaalvaardige kinderen te onderscheiden van de anderen.

Item 46.2 (TURNLES): *De kindjes moeten **achter elkaar** staan, in een rij.*

- Item met een hoge 'outfit'-waarde (>2), dus outlier.
- 46.2 wordt correct uitgevoerd door 21/24 kinderen.
- Verdere analyses moeten nagaan of dit item goed discrimineert tussen matige en (zeer) laagtaalvaardige kinderen.
- Een eenvoudige doe-opdracht kan laagtaalvaardige kinderen wel helpen om een succeservaring op te doen en gemotiveerd te blijven voor de moeilijkere items in de taak.
 - De instructies voor de toetsafnemer werden aangepast in het kalibratieonderzoek. Na elke handeling werden de poppetjes teruggebracht naar een neutrale positie. Hierdoor konden de poppetjes niet al 'toevallig' correct staan. Dit heeft gewerkt. In het kalibratieonderzoek is het een gemakkelijk item (-1,63) maar zeker geen outlier, en met een goede discriminerende waarde (1,02).

Item 4.1 (JELLE): *Jelle zegt: 'Mijn papa is **heel groot** en hij heeft een **zwarte snor**.' Zet een kruisje op de papa van Jelle.*

- 4.1 wordt correct uitgevoerd door 32/33 kinderen.
- Er staat maar één man op de prent, dus dit item biedt weinig/geen uitdaging. Dit bleek ook al uit de feedback van de toetsafnemers.
- Voorstel: tekening aanpassen en extra man toevoegen.
 - In het kalibratieonderzoek werd er een extra man toegevoegd aan de tekening. Dit heeft gewerkt. Het is nog steeds een gemakkelijk item (-1,68) maar zeker geen outlier, en met voldoende discriminerende waarde (0,98).

Item 43.1 (NAAR BAD): *Wat heeft Rosanne de hele middag gedaan? **Waar** speelde Rosanne? Trek een kring rond de juiste tekening.*

- Item met een grote 'outfit'-waarde (>2), dus outlier.
- 43.1 wordt correct beantwoord door 29/30 kinderen.
- Het feit dat Rosanne in de zandbak heeft gespeeld krijgt veel aandacht in het verhaal, en blijft duidelijk hangen bij de kinderen.
- Eventueel afleiders herbekijken?
 - De tekst in het verhaal werd aangepast (de afleider 'schommelen' komt nu ook ter sprake in het verhaal). Dit heeft gewerkt; het item is iets makkelijker dan gemiddeld,

maar zeker niet meer vanzelfsprekend (measure -0,26) en heeft een goede discriminerende waarde (1,05).

Item 29.4 (ZANDTAFEL): *Anton is klaar met spelen. Hij gaat zijn **handen wassen**. Het water is veel te warm. Auw, **dat doet pijn**. Waar is Anton? Zet een kruisje op Anton.*

- 29.4 wordt correct beantwoord door 31/32 kinderen.
- Uit de feedback van de toetsafnemers bleek al dat de taak 'zandtafel' erg gemakkelijk is, en voor veel kinderen daarom ook weinig uitdagend. Bovendien zijn de items niet onafhankelijk van elkaar.
- Oplossing: extra elementen (afleiders) toevoegen op de tekening en vraagformulering aanpassen.
 - Er werden in het kalibratieonderzoek extra elementen (afleiders) toegevoegd aan de tekening. De vraagformulering werd ook aangepast: '*Anton heeft geen zin om met zand te spelen. Hij vindt water veel leuker. Het water is veel te warm. Auw! Waar is Anton?*'. Dit heeft gewerkt. Het item is iets moeilijker dan gemiddeld (measure 0,54). De discriminerende waarde is eerder beperkt (0,75).

ITEMS MET NEGATIEVE OF LAGE PT-MEASURE

Item 46.2 (TURNLES): *De kindjes moeten **achter elkaar** staan, in een rij.*

- Dit item kwam al te sprake bij 'gemakkelijkste items' en heeft een hoge 'outfit'-waarde (> 2), . De meeste kinderen voeren de opdracht correct uit, maar degenen die de mist in gaan zijn kinderen met een (iets) hogere vaardigheidsscore.
- De PT-MEASURE correlatie is negatief (-.09) bij een juist antwoord.
 - Mean Ability indien fout antwoord: .40
 - Mean Ability indien juist antwoord: .00
- Mogelijke oplossing: na elke vraag de poppetjes terug naar een neutrale positie brengen. Op die manier vermijden we dat kinderen 'verder bouwen' op een eerdere handeling met de poppetjes.
 - Dit heeft gewerkt (zie uitleg hierboven over item van 'turnles').

Item 28.4 (EENZAAM): *Ana-Lucia kon op het einde van het verhaaltje weer lachen. Hoe kwam dat? **Waarom** kon Ana-Lucia terug **lachen**? Trek een kring rond de juiste tekening.*

- Dit item heeft een hoge outfit-waarde (>2), zie.
- 9/31 kinderen geven een correct antwoord op deze vraag (Ana-Lucia krijgt een knuffel van de juf). Opvallend is dat 20/31 kinderen antwoord B geven (Ana-Lucia krijgt een cadeautje). Kinderen associëren 'blij zijn' dus sterk met een cadeautje krijgen. Bovendien is de vaardigheidsscore van de kinderen die de mist in gaan hoger.
- De PT-MEASURE correlatie is negatief (-.09) bij een juist antwoord.
 - Mean Ability indien fout antwoord: .49
 - Mean Ability indien juist antwoord: .15
- Voorstel: taak herwerken.
 - Het verhaal werd in twee stukken gesplitst. Het item is geen outlier (outfit MNSQ < 2) en de PT-MEASURE is oké (0,33). Het blijft evenwel een moeilijk item (measure 2,11) met een lage discriminerende waarde (0,41). Het item helpt dus niet om

(zeer) taalsterke kinderen eruit te halen. De reden waarom Ana-Lucia terug kan lachen, gaat aan veel kinderen voorbij.

Item 43.1 (NAAR BAD): *Wat heeft Rosanne de hele middag gedaan? Waar speelde Rosanne? Trek een kring rond de juiste tekening.*

- Dit item kwam al ter sprake bij 'gemakkelijke items' en heeft een hoge 'outfit'-waarde (>2). Slechts één kind geeft hier een fout antwoord, waarbij het gaat om een kind met een hogere vaardigheidsscore. Mogelijks een toevallige misser van dat kind.
- De PT-MEASURE correlatie is negatief (-.03) bij een juist antwoord
 - Mean Ability indien fout antwoord: 2.31
 - Mean Ability indien juist antwoord: 2.12
- De aanpassingen aan dit item (zie hierboven) zorgden ervoor dat de PT-measure correlatie goed zit (0,46) in het kalibratieonderzoek.

Item 17.4 (VINGERPOP): *Zet de vingerpop maar op je wijsvinger. Dat is niet je pink, maar de vinger waarmee je wijst. De poppenkast kan beginnen.*

- Dit item heeft een hoge outfit-waarde (>2). Slechts 3/19 kinderen voeren deze opdracht niet correct uit. Er is nagenoeg geen verschil in vaardigheidsscore tussen kinderen die juist en kinderen die fout antwoorden.
- De PT-MEASURE correlatie is negatief (-.01) bij een juist antwoord
 - Mean Ability indien fout antwoord: .90
 - Mean Ability indien juist antwoord: .85
- Uit de feedback van de toetsafnamers bleek ook al dat het nodig is om dit item te herwerken, omdat de meeste kinderen spontaan de vingerpop op hun (wijs)vinger zetten, nog voor ze de instructie gekregen hebben.
 - In het kalibratieonderzoek werden de instructies voor de toetsafnamer aangepast. Het hondje werd nu eerst teruggebracht naar een neutrale positie (liggend op tafel), waarna werd gevraagd om de vingerpop op de pink te zetten. Dit heeft gewerkt. Het item heeft in het kalibratieonderzoek een outfit MNSQ-waarde < 2, een goede PT-measure (0,48) en goede discriminerende waarde (1,11). Het is eerder gemakkelijk item (measure -0,59).

Item 32.2 (WAAR IS): *Welk kind steekt zijn vinger in de lucht? Zet een kruisje op het kind dat zijn vinger in de lucht steekt.*

Item 32.5 (WAAR IS): *Welke kinderen luisteren niet naar de juf? Zet een kruisje bij de kinderen die niet naar de juf luisteren.*

- Deze items hebben hoge outfit-waarden (>2). Weinig kinderen (1/30 voor 32.2 en 4/30 voor 32.5) geven hier een fout antwoord. Het gaat dus om gemakkelijke items waar enkele kinderen van wie we het niet verwachten toch de mist in gaan. Misschien worden kinderen die geen uitdaging ervaren aan de taak (te) nonchalant?
- De PT-MEASURE correlaties benaderen 0 bij een correct antwoord (.00 voor item 32.2 en .02 voor item 32.5).
 - Mean Ability indien fout antwoord: 2.55 (item 32.2) en 2.45 (item 32.5)
 - Mean Ability indien juist antwoord: 2.54 (item 32.2) en 2.55 (item 32.5)

- Uit de feedback van de toetsafnemers en de 'item measures' blijkt al dat taak 32 (WAAR IS) herwerkt moet worden.
 - Het item 'welk kind steekt zijn vinger in de lucht' wordt geschrapt in het kalibratieonderzoek.
 - Het andere item wordt herwerkt naar 'welk meisje praat tegen een vriendje'. 'Niet luisteren naar de juf' is immers voor interpretatie vatbaar. Het praten tegen het vriendje is duidelijker te zien. Dit heeft gewerkt. De PT-measure voor het item ligt nu op 0,26 en de outfit MNSQ < 2. Het is een gemakkelijk item (-1,38) met voldoende discriminerende waarde (0,94).

Item 33.1. (KLASTAAKJES): *Hoe voelt Fiene zich als ze de weerkalender niet mag doen? Trek een kring rond de juiste tekening.*

- 8/33 kinderen kiezen hier voor antwoord B (Fiene verdrietig). De toetsafnemers waren het er al over eens dat dit item herwerkt moet worden. Het verhaal is niet helemaal coherent en strikt genomen is het antwoord 'Fiene verdrietig' niet verkeerd.
- De PT-MEASURE correlatie is laag (.12) bij een correct antwoord.
 - Mean Ability indien fout antwoord: 1,12
 - Mean Ability indien juist antwoord: 1,44
- Voorstel: item of taak herwerken.
 - Het verhaal werd aangepast voor het kalibratieonderzoek: er wordt extra aandacht besteed aan het 'boos zijn' van Fiene in het verhaal: *Ze vraagt: "Juf, juf, mag ik de weerkalender doen?". Maar juf Noura zegt: "Nee, Fiene. Deze week is Mehdi aan de beurt om de weerkalender doen." Fiene stamp met haar voet op de grond en roept: "Dat is niet eerlijk! Ik wil de weerkalender doen!" (toetsafnemer trekt boos gezicht).*
 - Dit heeft gewerkt. Het item heeft nu een goede PT-measure correlatie (0,42). Het item situeert zich rond het gemiddelde qua moeilijkheid (-0,30) en heeft een voldoende discriminerende waarde (0,98).

Item 51.1 (KONIJNTJES): *Waar is het huis van Paultje? Waar woont Paultje? Trek een kring rond de juiste tekening.*

- Dit item kwam al ter sprake bij 'moeilijkste items'. De kinderen die hier toch een correct antwoord gaven, blijken niet de kinderen met een (heel) hoge vaardigheidsscore te zijn. Dit item discrimineert dus niet tussen (zeer) sterke en voldoende taalvaardige kinderen.
- Eerder lage PT-MEASURE correlatie bij correct antwoord (.18)
 - Mean Ability indien fout antwoord: 0,93
 - Mean Ability indien correct antwoord: 1,56
- Oplossing: item en/of taak aanpassen (zie ook 'moeilijkste items').
 - Zie hierboven voor meer details over dit item. De aanpassingen zorgden ervoor dat de PT-measure correlatie in het kalibratieonderzoek omhoog ging naar 0,25.

Item 7.1 (MUG & OLIFANT): Welke tekening *past heel goed* bij het verhaal? Trek een kring rond de tekening die bij het verhaal past.

- De PT-measure waarde is voor dit item niet problematisch (.27). Dit item heeft wel een outfit-waarde van 2.01, en bevindt zich daarmee op de grens van 'mogelijke outlier'. Het item is niet ontzettend moeilijk (measure = 1,74).
 - Mean Ability indien fout antwoord: 1,55
 - Mean Ability indien correct antwoord: 2,34
- 19/32 kinderen geven een correct antwoord (mug verdrietig, olifant neutraal). Er wordt geen afleider systematisch vaker gekozen. Uit de feedback van de toetsafnemers bleek wel dat de details op de tekening (tranen van mug) moeilijk te zien zijn.
- Voorstel: tekening aanpassen, tranen van mug duidelijker maken.
 - De tranen van mug bleven ook in het kalibratieonderzoek klein (en daarom mogelijks moeilijk te zien). Het blijft een moeilijk item (measure 2,24) en de discriminerende waarde is laag (0,50). Het item is geen outlier (outfit MNSQ = 1,46).

Deze gegevens werden samengelegd en op basis daarvan werden voor de betreffende items voorstellen geformuleerd voor herwerking. Deze **voorstellen voor aanpassing** zijn:

- De instructies voor de toetsafnemer aanpassen om beter tot een gestandaardiseerde en onafhankelijke uitvoering en beoordeling te komen (bv: 'hoepel', 'rommel in de klas', 'turnles', 'vingerpop').
- De vraagformulering voor de kleuter aanpassen, zodat het item voor de kinderen iets uitdagender wordt (bv: klasafspraken)
- Extra items toevoegen aan een taak om de opbouw van een taak beter te maken (bv: eten', 'vandaag')
- Het verhaal opsplitsen zodat het kortere stukjes worden om naar te luisteren (bv: 'naar bad' en 'eenzaam')
- Extra elementen (afleiders) toevoegen aan een grote prent om de taak iets moeilijker te maken (bv: 'waar is', 'jelle', 'zandtafel')
- Te gemakkelijke items schrappen (bv: 'waar is')
- De tekst van het verhaal of instructie aanpassen zodat bepaalde elementen meer of minder aandacht krijgen (bv: 'naar bad', 'zandtafel', 'klastaakjes', 'konijntjes')
- De tekst van het verhaal of instructie aanpassen om verschillende interpretaties/verwarring uit te sluiten (bv: 'waar is', 'klastaakjes')
- De afbeelding herwerken zodat bepaalde elementen meer of minder aandacht krijgen (bv: 'konijntjes')

BIJLAGE 3: ANONIEM SCHOOLFEEDBACKRAPPORT

CENTRUM VOOR TAAL & ONDERWIJS

Centrum voor Taal & Onderwijs

Blijde Inkomststraat 7 – 3000 Leuven

016/32 53 67

taalscreeningkleuters@kuleuven.be

<https://www.arts.kuleuven.be/cto>

Screening KleuterOnderwijs Luistervaardigheid

Schoolfeedbackrapport

SCHOOL XXX

Onderzoeksteam ~~KOala~~: Fien Loman, Eva Koch, Goedele Vandommele, Sofie Vandoninck

Onderzoek in opdracht van het Ministerie van Onderwijs en Vorming

1. Het kalibratieonderzoek: hoe en wat

Doel van het kalibratieonderzoek

Naar aanleiding van de verlaging van de leerplicht naar 5 jaar werd de vraag gesteld of het mogelijk is om de taalvaardigheid van 5-jarige kleuters op een betrouwbare en valide manier te meten. Momenteel wordt bij aanvang van het eerste leerjaar de SALTO screening afgenomen. Met het kalibratieonderzoek willen we nagaan of dit bestaande screeningsinstrument (SALTO) een goede basis vormt voor de ontwikkeling van een luistervaardigheidsscreening voor 5-jarigen. Daarnaast bekijken we welke aanpassingen er nodig zijn om gebruik bij 5-jarige kleuters mogelijk te maken en onder welke omstandigheden de screening het best afgenomen wordt.

Er werden voor het kalibratieonderzoek meer taken en (deel)vragen ontwikkeld dan vereist. Als uit de analyses blijkt dat bepaalde taken of (deel)vragen inhoudelijk minder goed zijn, worden ze niet opgenomen in het definitieve instrument.

Focus op luistervaardigheid

Net als bij het reeds bestaande SALTO-instrument voor het eerste leerjaar, screenen we ook bij 5-jarigen de luistervaardigheid. We kiezen voor een focus op luistervaardigheid: luistervaardigheid blijkt immers een goede voorspeller voor schoolsucces in het eerste leerjaar en is ook vanuit praktisch oogpunt haalbaar. Schrijf- en leesvaardigheden toetsen is nog niet aan de orde, hoewel sommige taken wel aanleiding geven om ook een (beperkte) blik te werken op het proces van (ontluikende) geletterdheid van de kleuters, en aanleiding geven tot een bredere observatie ervan. Spreekvaardigheid toetsen is dan weer bijzonder tijds- en arbeidsintensief.

Waarom een taalscreening bij 5-jarige kleuters?

Een screening op 5-jarige leeftijd, bij aanvang van het leerplichtonderwijs, maakt het mogelijk om sneller risicoleerlingen te detecteren en om (1) hen na de screening breder te observeren en (2) hen extra ondersteuning en taalstimulering te bieden bij de ontwikkeling van hun taalvaardigheid Nederlands.

Deze taalscreening staat niet op zichzelf. Als wordt vastgesteld dat een kleuter onvoldoende scoort, moet deze informatie samengelegd worden algemene observaties rond het (talig) functioneren van deze kleuter. De taalcompetenties Nederlands van deze kleuter moeten dan verder in kaart gebracht worden. Dit gebeurt bij voorkeur op basis van een voldoende aantal observaties tijdens een variatie aan activiteiten die deel uitmaken van de reguliere klasdag. Deze verdere bredere beeldvorming en diepere diagnose van de taalvaardigheid kan ervoor zorgen dat de extra taalondersteuning nadien ingevuld wordt op maat van de kleuter.

Het screeningsinstrument

In lijn met de ontwikkelingsdoelen en andere referentiekaders voor taaldoelen in de kleuterklas, staan de volgende **doelstellingen** voor luistervaardigheid centraal:

- Mondelinge instructies begrijpen
- Korte mondelinge informatieve mededelingen begrijpen

- Mondelinge vragen begrijpen
- Korte mondelinge verhalen begrijpen

Er werden in totaal **30 taken** ontwikkeld waarin deze vier doelstellingen rond luistervaardigheid aan bod komen. Bij aanvang van elke taak wordt een context geschetst die aansluit bij de leefwereld en dagdagelijkse klascontext van 5-jarige kleuters. Voorbeelden zijn een situatie waarbij kleuters op uitstap gaan naar het park en afspraken moeten opvolgen, een bewegingsopdracht moeten uitvoeren zoals in de turnles, een eetzaal opruimen, een keuze maken tussen verschillende hoeken in een klas, ... Binnen deze context krijgen de kleuters een reeks vragen of opdrachten. De inhoudelijke context is binnen een taak dezelfde, maar daarbinnen kunnen de vragen en opdrachten verschillende deelaspecten van de luisterdoelen meten en/of verschillen in moeilijkheidsgraad. Doorheen de taken wordt schoolse woordenschat geïntegreerd die verwacht kan worden van kleuters aan het einde van de derde kleuterklas. De taken zijn een combinatie van aangepaste vragen uit de SALTO en nieuw ontwikkelde vragen en opdrachten. Er werd ook een digitale versie ontwikkeld voor afname en/of registratie op een tablet.

Er zijn **drie types taken**, wat zorgt voor de nodige afwisseling.

- **Concrete doe-opdrachten.** De kleuter moet een concrete handeling stellen zoals een beweging uitvoeren, een afbeelding kiezen en (non)verbaal aangeven waarom dit zijn voorkeur geniet, een voorwerp op een bepaalde plaats leggen, ...
- **Doe-opdrachten op papier of tablet.** De kleuter moet op een prent iets aanduiden, een lijn trekken, iets inkleuren, ...
- **Meerkeuze-opdrachten.** De kleuter luistert naar de opdracht, het verhaal of de vraag, en duidt één van de vier aangeboden prenten aan (kring trekken op papier of aantikken op de tablet).

Uiteraard is het niet mogelijk en wenselijk om elke kleuter 30 taken te laten uitvoeren. Daarom hebben we gewerkt met de zogenaamde **clusters**. Elke cluster is een evenwichtig samengesteld pakket van **6 taken** waarin de vier verschillende doelstellingen aan bod komen. Elke taak komt (minstens) in twee verschillende clusters voor. In principe is elke cluster even moeilijk, al zullen verdere analyses dat moeten bevestigen. Elke cluster bestaat uit:

- ~~Eén~~ of twee concrete doe-opdrachten
- Drie meerkeuze-opdrachten
- ~~Eén~~ of twee doe-opdrachten op papier of tablet

Steekproeftrekking

We zijn vertrokken van alle kleuters geboren in 2015 die schoollopen in Vlaamse basisscholen, inclusief de Vlaamse scholen gelegen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Omdat deze taalscreening als doel heeft kleuters te identificeren die moeilijkheden ervaren met onderwijstaal Nederlands, kozen we ervoor om de schoolselectie te richten op scholen waarbij **minimum 25%** van de schoolpopulatie aantikt op de OKI-indicator 'opleidingsniveau van de moeder'. Voorgaand onderzoek heeft immers uitgewezen dat het opleidingsniveau van de moeder een goede voorspeller is voor het beheersen van de onderwijstaal. Bovendien zien we in de selectie van deze groep dat de indicator 'opleidingsniveau van de moeder' en 'gezinstaal' op schoolniveau heel vaak samen voorkomen.

Onderwijs Kansarmoede Indicator (OKI)

De OKI-waarde is gebaseerd op 4 leerlingkenmerken:

- *Opleidingsniveau van de moeder*
- *Gezinstaal*
- *Buurt met hoge mate van schoolse vertraging*
- *Schooltoelagen*

Een leerling kan op 0, 1, 2, 3 of op alle kenmerken scoren. De OKI wordt berekend door het aantal kenmerken waarvoor de leerling aantikt op te tellen en is bijgevolg een cijfer tussen 0 en 4. Door het gemiddelde te berekenen van alle leerlingen op een school, krijgen we een cijfer voor de hele school. Bijvoorbeeld: in een school met een gemiddelde OKI van 2,1 tikken leerlingen op gemiddeld 2,1 van de vier leerlingkenmerken aan.

Uit deze populatie van 644 scholen (20 419 kleuters) hebben we een gestratificeerde ~~toevalssteekproef~~¹ getrokken van 2000 kleuters (zie tabel 1). Dit aantal ligt hoger dan de vooropgestelde 1500 kleuters omdat we uitval verwachtten omwille van ziekte van kleuters of leraren. Dit resulteerde in een steekproef van 81 scholen, met een proportionele verdeling over de netten en provincies, en met voldoende vertegenwoordiging van Nederlandstalige kleuterscholen uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wanneer er een school uitviel, werd er een reserveschool gecontacteerd.

De gemiddelde OKI-waarde van de scholen² in deze steekproef bedraagt 1,82 en ligt dus hoger dan het populatiegemiddelde (1,10). Dit is ook het geval voor (a) het gemiddeld aantal anderstalige leerlingen op deze scholen³ en (b) het gemiddeld aantal leerlingen met een moeder met een laag opleidingsniveau⁴. Door bewust te selecteren uit scholen waarvan 25% of meer van de leerlingen aantikken op de indicator 'opleidingsniveau moeder', verzekeren we ons ervan dat er in de steekproef voldoende kleuters zitten die moeilijkheden hebben met het Nederlands. Zeker voor deze groep kan een taalscreening een waardevol instrument zijn om tekorten te identificeren en daar passende taalstimulansen aan te koppelen.

¹ De zogenaamde 'strata' zijn provincie en onderwijsnet. De reële verhoudingen voor provincie en onderwijsnet werden aangehouden binnen de steekproef. Binnen elk categorie ('stratum') werd vervolgens een toevalssteekproef getrokken.

² We gebruiken de OKI-waarde van schooljaar 2019-2020, berekend o.b.v. alle kleuters in de instelling.

³ 44% anderstalige leerlingen in de steekproefscholen tegenover 31% in de volledige populatie.

⁴ 39% leerlingen met een laagopgeleide moeder in de steekproefscholen tegenover 23% in de volledige populatie.

Uiteindelijk hebben er **85 scholen**⁵ deelgenomen aan het kalibratieonderzoek. In totaal hebben we **1958 kleuters** gescreend: 1361 deden de afname op papier en 597 maakten gebruik van tablets.

Tabel 1: Overzicht van de steekproefverdeling

	Gemeenschapsond.		Vrij gesub. ond.		Off gesub. ond.		TOT	
BrusselsHG	1	2	2	2	1	1	4	5
Vlaams-Brabant	3	3	6	7	2	2	11	12
Antwerpen	5	4	12	9	6	3	23	16
Limburg	2	5	7	9	1	2	10	16
West-Vlaanderen	3	2	10	9	2	2	15	13
Oost-Vlaanderen	5	5	9	14	4	4	18	23
TOT	19	21	46	50	16	14	81	85

Legende: wit = aantal scholen in de oorspronkelijke steekproef; grijs = aantal scholen in de reële steekproef

Verdere plannen: de cesuurbepaling

In het voorjaar van 2021 doen we een cesuurbepaling. Samen met een groep experts bekijken we in detail de resultaten van het kalibratieonderzoek en leggen we vast welke vragen een 5-jarige minimaal correct zou moeten kunnen beantwoorden om voldoende luistervaardig te zijn. Deze 'ijkpunten' worden meegenomen in de finale versie van het taalscreeningsinstrument en helpen de leraar om te bepalen of een kleuter 'boven' of 'onder' de cesuur zit. Met andere woorden, of de kleuter voldoende luistervaardig is voor een 5-jarige.

We kunnen op dit moment daarom nog niet zeggen hoeveel kleuters in jouw school 'geslaagd' zijn, dit wil zeggen de 'norm' halen. We kunnen nog niet zeggen welke kleuters 'voldoende' luistervaardig zijn voor wat we mogen verwachten van een 5-jarige. In dit schoolfeedbackrapport kunnen we enkel aangeven hoeveel vragen een kleuter juist heeft beantwoord en of het kind meer of minder luistervaardig is in vergelijking met andere kleuters die hebben deelgenomen aan de taalscreening.

⁵ School = instellingsnummer

2. Schoolresultaten

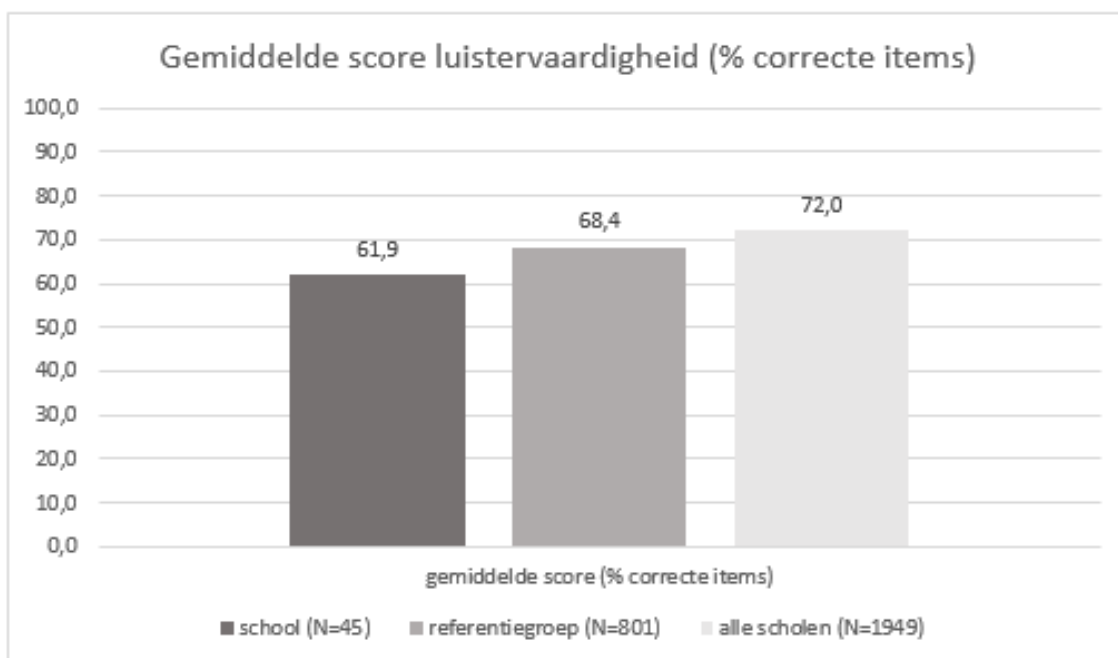
2.1. Algemene resultaten

A. Percentage correcte antwoorden

Percentage correcte antwoorden. We kijken hoeveel correcte antwoorden een kleuter heeft kunnen geven en drukken dat uit als een percentage van het totaal aantal antwoorden.

Voorbeeld: een kleuter heeft in totaal 30 vragen (items) beantwoord en heeft er daarvan 21 correct. De kleuter krijgt dan een score van 70%. Deze score berekenen we voor alle kleuters, waarna we het gemiddelde berekenen voor uw school, voor elke referentiegroep en voor alle deelnemende scholen.

Figuur 1: Gemiddelde score (% correcte items)

We werken met drie **referentiegroepen** op basis van de OKI-waarde. We gebruiken de OKI-waarden van schooljaar 2019-2020. Als de school meerdere vestigingen heeft, werd de gemiddelde OKI-waarde genomen. Voor nieuwe scholen die ontstaan zijn uit een afsplitsing, werd de OKI van de oorspronkelijke instelling overgenomen.

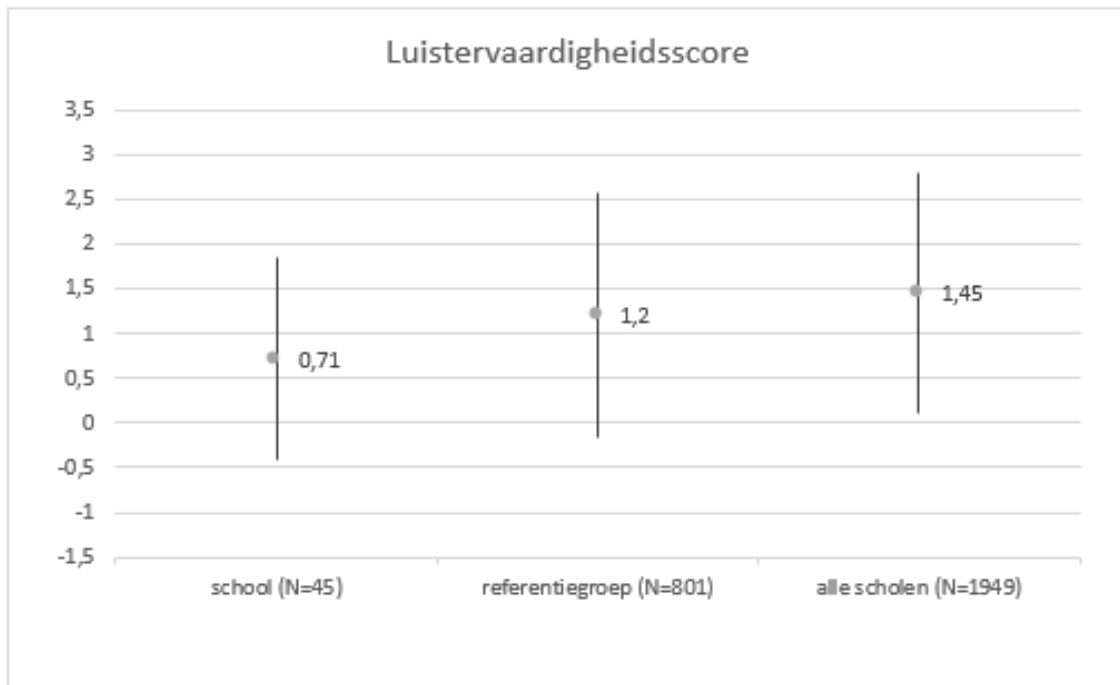
Referentiegroep	Betekenis	Aantal scholen	Gemiddelde OKI
Groep A	Scholen met OKI-waarde < 1	10	0,56
Groep B	Scholen met OKI-waarde >= 1 en < 2	37	1,54
Groep C	Scholen met OKI-waarde >= 2	33	2,52

De OKI-waarde van uw school is **2,74**. Daarmee is **groep C** de referentiegroep voor uw school.

B. Luistervaardigheidsscore ('measure')

Onderstaande figuur geeft de luistervaardigheidsscore (measure) en de standaarddeviatie van jouw school, de referentiegroep en alle deelnemende scholen.

Figuur 2: Luistervaardigheidsscore (gemiddelde measure)

Luistervaardigheidsscore ('measure'). Via statistische analyses worden de antwoorden van een leerling omgezet in een vaardigheidsscore die uitdrukt in welke mate de kleuter 'luistervaardig' is. Daarbij wordt rekening gehouden met de moeilijkheidsgraad van de vragen. Deze score is onafhankelijk van de vragen (items) die de kleuter voorgelegd kreeg. Dit betekent dat je twee kleuters met elkaar kan vergelijken, ook al hebben ze andere vragen beantwoord. We berekenen deze luistervaardigheidsscore voor alle kleuters, waarna we het gemiddelde berekenen voor uw school, voor elke referentiegroep en voor alle deelnemende scholen.

De minst luistervaardige kleuter heeft een score van -4,12 en de meest luistervaardige kleuter heeft een score van 5,20. De gemiddelde luistervaardigheidsscore per school varieert van 0,28 tot 2,56. Het gemiddelde van alle scholen ligt op 1,445. Een lage score wijst op een lage luistervaardigheid. Hoge hoger de score, hoe vaardiger men is.

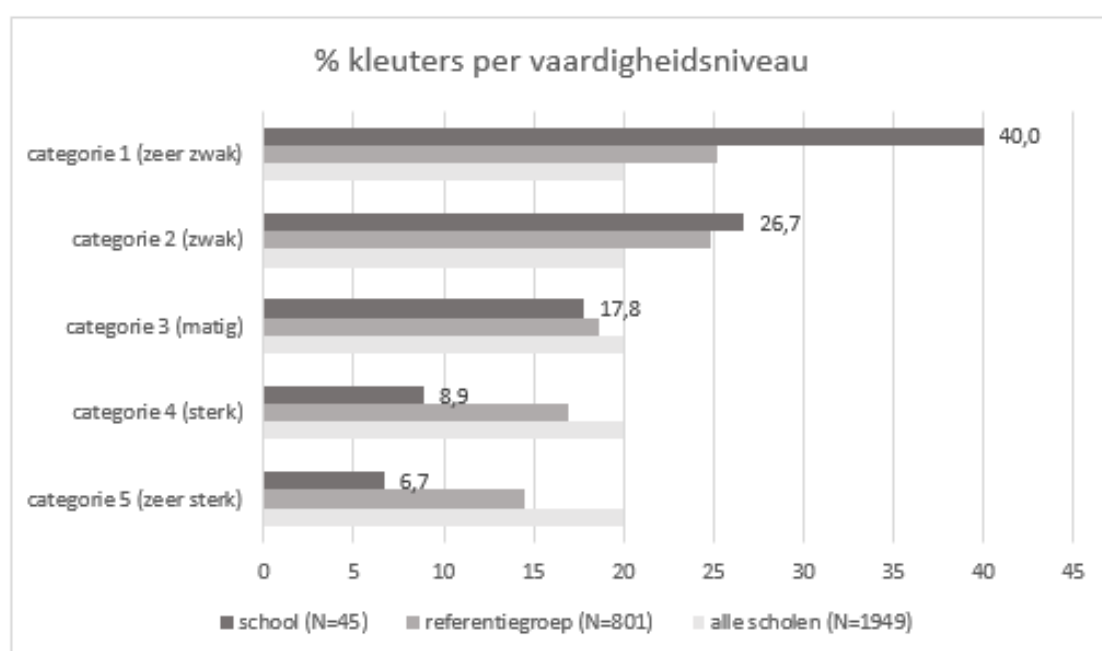
Standaarddeviatie

In figuur 2 zie je drie verticale lijnen. De boven- en onderkant van elke lijn geven de standaarddeviatie aan. De standaarddeviatie geeft de afwijking weer ten opzichte van het gemiddelde, of ook de mate waarin de scores van de kleuters binnen een groep van elkaar afwijken. Hoe korter de lijn, hoe dichter de scores van de kleuters bij elkaar liggen. Heeft jouw school een korte lijn, dan betekent dit dat de meeste kleuters rond het gemiddelde scoren. Een lange lijn wijst op sterke verschillen/diversiteit binnen de school, d.w.z. meer (zeer) sterke en/of (zeer) zwakke kleuters.

Figuur 3: Verdeling van kleuters over verschillende 'vaardigheidsniveaus'.

We hebben alle deelnemende kleuters verdeeld in vijf groepen volgens hun luistervaardigheidsniveau ('*measure*'). Categorie 1 is de groep met de laagste vaardigheidsscores. Categorie 5 is de meest luistervaardige groep. Voor Vlaanderen/Brussel ('alle scholen') zijn deze groepen even groot (blauwe balk: telkens 20% van de deelnemende kleuters).

- **School:** percentage kleuters per categorie⁶. Dit laat toe om te zien of er op jouw school in een bepaalde categorie meer of minder kleuters zitten in vergelijking met de referentiegroep en met alle scholen.
- **Referentiegroep:** percentage kleuters per categorie. Dit helpt om te zien of er in jouw referentiegroep in een bepaalde categorie meer of minder kleuters zitten in vergelijking met alle scholen.

⁶ Kijk altijd naar het aantal kleuters dat op jouw school heeft deelgenomen aan de taalscreening (N-waarde in legende). Is dit een beperkt aantal, dan moet je de percentages met de nodige voorzichtigheid interpreteren.

2.2. Resultaten per doelstelling

Tabel 2a: overzicht van de taken, moeilijkheidsgraad per taak (*measure*) en aantal items per taak

	titel taak	<i>measure</i>	aantal items
1	Waar is?	-1,71	6
2	Jelle	-1,10	5
3	Speeltijd	-0,69	6
4	Rommel in de klas	-0,59	4
5	Bewegen	-0,56	12
6	Klaskaakjes	-0,53	4
7	Park	-0,48	5
8	Turnles	-0,41	6
9	Zandtafel	-0,29	4
10	Kabouters	-0,28	5
11	Hoepel	-0,25	7
12	Myriam	-0,18	6
13	Boekenhoek	-0,08	4
14	Klasafspraken	-0,05	5
15	Dieren nadoen	0,07	4

	titel taak	<i>measure</i>	aantal items
16	Lievelingsspeelgoed	0,08	4
17	Verjaardagsfeest	0,09	6
18	Juf is jarig	0,29	5
19	Rommel in de eetzaal	0,39	5
20	Lievelingsboeken	0,45	4
21	Spelen	0,52	4
22	Varken en Rups	0,67	4
23	Mug en Olifant	0,69	4
24	Vingerpop	0,81	4
25	Vandaag	0,81	4
26	Eten	0,85	3
27	Naar bad	0,88	4
28	Mona's hoeken	0,94	4
29	Eenzaam	0,95	4
30	Konijntjes	1,33	6

Legende

Doe-opdracht op papier/tablet	Meerkeuzevraag	Concrete doe-opdracht
-------------------------------	----------------	-----------------------

De taken in **tabel 2a** zijn gerangschikt **van gemakkelijk naar moeilijk**. Hoe hoger de *measure*, hoe moeilijker de taak. 'Waar is' is de gemakkelijkste taak van de hele screening, 'konijntjes' is de moeilijkste taak. Binnen elke taak wordt er een reeks vragen of opdrachten (items) voorgelegd aan de kleuter. Voor de meeste taken gaat het om 5 of 6 items. De doe-opdrachten op papier zijn over het algemeen iets gemakkelijker. De meerkeuzevragen zijn gemiddeld genomen iets moeilijker.

Tabel 2b: Overzicht van taken per doelstelling, met moeilijkheidsgraad

Instructie of opdracht begrijpen		
1	Rommel in de klas	-0,59
2	Bewegen	-0,56
3	Hoepel	-0,25
4	Juf is jarig	0,29
5	Rommel in de eetzaal	0,39
6	Vingerpop	0,81
	Gemiddelde moeilijkheidsgraad	0,015
Informatieve mededeling begrijpen		
1	Jelle	-1,10
2	Speeltijd	-0,69
3	Park	-0,48
4	Turnles	-0,41
5	Myriam	-0,18
6	Klasafspraken	-0,05
7	Verjaardagsfeest	0,09
8	Mona's hoeken	0,94
	Gemiddelde moeilijkheidsgraad (measure)	-0,235
Vragen begrijpen		
1	Waar is	-1,71
2	Klaskaakjes	-0,53
3	Zandtafel	-0,29
4	Boekenhoek	-0,08
5	Dieren nadoen	0,07
6	Lievelingsspeelgoed	0,08
7	Lievelingsboeken	0,45
8	Spelen	0,52
9	Vandaag	0,81
10	Eten	0,85
11	Eenzaam	0,95
	Gemiddelde moeilijkheidsgraad	0,102
Verhaal begrijpen		
1	Kabouters	-0,28
2	Varken en Rups	0,67
3	Mug en Olifant	0,69
4	Naar bad	0,88
5	Konijntjes	1,33
	Gemiddelde moeilijkheidsgraad	0,658

Legende

Doe-opdracht op papier/tablet	Meerkeuzevraag	Concrete doe-opdracht
-------------------------------	----------------	-----------------------

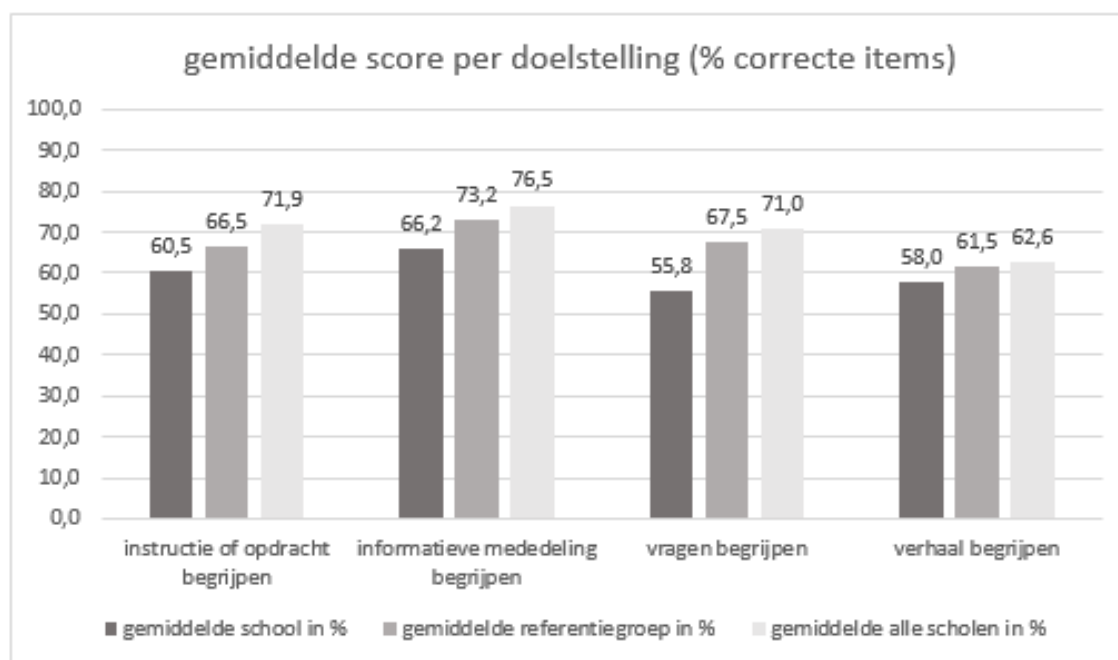
Voor elke doelstelling zijn de taken in tabel 2b opnieuw geschikt van gemakkelijk naar moeilijk. Hoe hoger de *measure*, hoe moeilijker de taak. We zien dat de taken die peilen naar 'informatieve mededelingen begrijpen' gemiddeld genomen de gemakkelijkste taken zijn. De taken die meten of kleuters een verhaal kunnen begrijpen zijn gemiddeld het moeilijkste.

Het is de bedoeling dat elke kleuter een evenwichtig samengesteld pakket krijgt van ongeveer zes taken in de definitieve taalscreening. Binnen dit **takenpakket** komt elke doelstelling aan bod, zitten er maximum drie meerkeuzevragen en combineren we zowel gemakkelijke als moeilijkere taken.

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat voor de doelstelling ‘verhaal begrijpen’ de taak ‘*kabouters*’ een stuk gemakkelijker is dan de taak ‘*konijntjes*’. Dit inzicht kan helpen om de percentages per kind (zie luik 3 - kindresultaten) te interpreteren.

A. Percentage correcte antwoorden per doelstelling

Figuur 4: Gemiddelde score (% correcte items) per doelstelling⁷

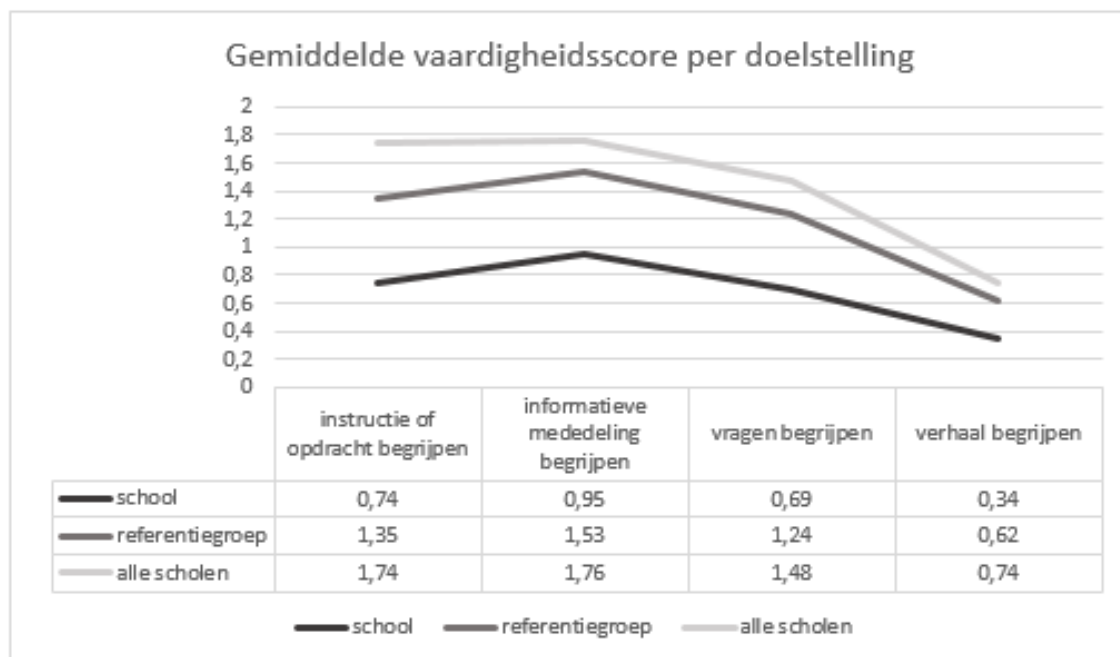
⁷ Voor meer uitleg over het percentage correcte antwoorden, zie 2.1.A

B. Luistervaardigheidsscore ('*measure*') per doelstelling

Hier geven we de luistervaardigheidsscore per beoogde doelstelling. Dit helpt om te zien welke doelstellingen de kleuters in uw school beter of minder goed onder de knie hebben.

Ligt de lijn van de eigen school (donkerste lijn) dicht bij de lijn van de referentiegroep en/of alle scholen, dan betekent dit dat er weinig verschillen in luistervaardigheid zijn tussen de eigen school en de vergelijkingsgroep. Zijn de afstanden tussen de donkerste lijn en de andere lijnen groot, dan is er sprake van grote verschillen in luistervaardigheid.

Figuur 5: Gemiddelde luistervaardigheidsscore per doelstelling⁸

⁸ Voor meer uitleg over de luistervaardigheidsscore (measure), zie 2.1.B

3. Kindresultaten

3.1. Resultaten: algemeen en per doelstelling

Elke kleuter heeft (normaalgezien) 6 taken afgelegd⁹. Tabel 3 geeft aan:

- het aantal items (deelvragen of deelopdrachten) dat de kleuter in totaal heeft afgelegd
- algemeen resultaat luistervaardigheid, d.i. het percentage correcte antwoorden voor de volledige screening
- deelresultaten per doelstelling, d.i. het percentage correcte antwoorden per doelstelling
- een leeg vakje betekent dat de kleuter voor deze doelstelling geen taken heeft afgelegd

A. Percentage correcte antwoorden

Tabel 3: Percentage correcte antwoorden per kleuter, voor gehele screening en per doelstelling

ID-code kleuter	aantal items	resultaat luistervaardigheid	instructie of opdracht begrijpen	informatieve mededeling begrijpen	vragen begrijpen	verhaal begrijpen
1	30	47,0%	30,0%	25,0%	67,0%	50,0%
2	30	67,0%	90,0%	75,0%	58,0%	25,0%
3	30	67,0%	80,0%	75,0%	58,0%	50,0%
4	30	50,0%	60,0%	50,0%	42,0%	50,0%
5	29	59,0%	78,0%	75,0%	50,0%	25,0%
6	24	63,0%	44,0%		91,0%	25,0%
7	24	58,0%	44,0%		82,0%	25,0%
8	24	42,0%	56,0%		36,0%	25,0%
9	21	38,0%	22,0%		50,0%	50,0%
10	23	48,0%	33,0%		45,0%	100,0%
11	33	36,0%	47,0%	30,0%	25,0%	25,0%
12	34	71,0%	73,0%	64,0%	50,0%	100,0%
13	34	88,0%	87,0%	91,0%	75,0%	100,0%
14	34	59,0%	73,0%	55,0%	0,0%	75,0%
15	34	74,0%	87,0%	91,0%	25,0%	25,0%
16	32	53,0%	42,0%	58,0%	25,0%	100,0%
17	32	84,0%	100,0%	92,0%	75,0%	25,0%
18	32	72,0%	58,0%	67,0%	100,0%	100,0%
19	32	63,0%	50,0%	92,0%	0,0%	75,0%
20	32	16,0%	33,0%	8,0%	0,0%	0,0%
21	27	96,0%	100,0%		94,0%	100,0%
22	26	77,0%	60,0%		82,0%	75,0%
23	27	78,0%	80,0%		78,0%	75,0%
24	27	81,0%	40,0%		89,0%	100,0%
25	27	48,0%	40,0%		50,0%	50,0%
26	29	86,0%		88,0%	88,0%	80,0%
27	29	76,0%		88,0%	63,0%	60,0%
28	29	69,0%		63,0%	88,0%	60,0%

⁹ Uitzonderingen kunnen er zijn omdat het kind te laat kwam, naar toilet moest, vroeger moest vertrekken, weigerde om een bepaalde taak te doen, ...

ID-code kleuter	aantal items	resultaat luistervaardigheid	instructie of opdracht begrijpen	informatieve mededeling begrijpen	vragen begrijpen	verhaal begrijpen
29	27	81,0%		93,0%	57,0%	80,0%
30	29	52,0%		38,0%	63,0%	80,0%
31	30	90,0%	86,0%	91,0%	100,0%	80,0%
32	30	70,0%	71,0%	91,0%	57,0%	40,0%
33	30	60,0%	57,0%	73,0%	14,0%	100,0%
34	30	53,0%	57,0%	64,0%	14,0%	80,0%
35	29	34,0%	29,0%	50,0%	14,0%	40,0%
36	21	14,0%	22,0%	25,0%	0,0%	
37	29	79,0%	78,0%	83,0%	100,0%	50,0%
38	29	48,0%	44,0%	67,0%	38,0%	50,0%
39	29	90,0%	89,0%	100,0%	100,0%	67,0%
40	29	69,0%	78,0%	50,0%	75,0%	67,0%
41	27	67,0%		82,0%	58,0%	50,0%
42	24	71,0%		78,0%	67,0%	67,0%
43	27	37,0%		55,0%	33,0%	0,0%
44	27	63,0%		64,0%	67,0%	50,0%
45	25	44,0%		30,0%	67,0%	0,0%
School		61,9%	60,5%	66,2%	55,8%	58,0%
Referentiegroep		68,4%	66,5%	73,2%	67,5%	61,5%
Alle scholen		72,0%	71,9%	76,5%	71,0%	63,6%

B. Luistervaardigheidsscore ('*measure*')

In **tabel 4** kijken we naar de **individuele luistervaardigheidsscore** (*measure*). De kleuters zijn gerangschikt van meest luistervaardig naar het minst luistervaardig. We maken gebruik van drie kleurcodes om aan te geven hoe goed het kind scoort in vergelijking met het gemiddelde van de referentiegroep.

- Wit: *measure* met standaarddeviatie > 0 ten opzichte van de gemiddelde *measure* van de referentiegroep. Deze kinderen zitten op, net boven of sterk boven het gemiddelde.
- Lichtgrijs: *measure* met standaarddeviatie tussen 0 en 1 ten opzichte van de gemiddelde *measure* van de referentiegroep. Deze kinderen zitten qua luistervaardigheid net onder het gemiddelde.
- Donkergrijs: *measure* met standaarddeviatie > 1¹⁰ ten opzichte van de gemiddelde *measure* van de referentiegroep. Deze kinderen zitten qua luistervaardigheid sterk onder het gemiddelde.

De **tabel in bijlage** geeft een overzicht van **welke taken werden afgenomen in elke cluster** (takenreeks). Dit kan helpen om de **kindresultaten** te interpreteren. Een kind dat bijvoorbeeld minder goed scoort dan verwacht, heeft misschien een takenreeks gekregen met daarin twee taken rond 'vragen begrijpen'. Als u weet dat het kind moeite heeft met 'vragen begrijpen', kan dat een verklaring zijn voor het minder goede resultaat.

¹⁰ Voor meer toelichting over de standaarddeviatie, zie 2.1.B

Tabel 4: Luistervaardigheidsscore per kleuter¹¹

ID-code	Cluster	Luistervaardigheidsscore (measure)
1	C09	3,63
2	C03	2,86
3	C02	2,58
4	C07	2,52
5	C01	1,98
6	C06	1,97
7	C03	1,85
8	C09	1,77
9	C09	1,52
10	C01	1,5
11	C09	1,48
12	C07	1,22
13	C01	1,22
14	C03	1,19
15	C06	1,13
16	C02	1,06
17	C07	1,02
18	C08	0,98
19	C05	0,92
20	C01	0,82
21	C05	0,78
22	C08	0,77
23	C10	0,71
24	C10	0,71
25	C06	0,63
26	C05	0,59
27	C02	0,54
28	C10	0,31
29	C07	0,31
30	C02	0,21
31	C08	0,2
32	C06	0,18
33	C03	0,17
34	C08	-0,03
35	C01	-0,03
36	C09	-0,06
37	C10	-0,18
38	C08	-0,29
39	C10	-0,35
40	C05	-0,39
41	C05	-0,66

¹¹ Voor meer toelichting over de luistervaardigheidsscore (measure), zie 2.1.B

ID-code	Cluster	Luistervaardigheids- score (measure)
42	C02	-0,68
43	C07	-0,87
44	C06	-1,94
45	C03	-1,94
School		0,71
Referentiegroep		1,20
Alle scholen		1,45

4. Aan de slag: tips voor het schoolteam/kleuterteam

4.1. Algemeen

Wat kan ik als school of leraar doen met de resultaten van het kalibratieonderzoek?

Leraren hebben doorgaans manieren om zich een beeld te vormen van de (taal)competenties van een kleuter. Vooral wie gedurende vele jaren ervaring kan opdoen met kleutergroepen, kan redelijk goed inschatten wat het resultaat op een taalscreening wel en niet zegt. Het resultaat op een luistervaardigheidsscreening is maar een deel van het hele verhaal van de kleuter. In geen geval is het de bedoeling om de beslissing om de kleuter al dan niet te laten overgaan naar het eerste leerjaar te laten afhangen van de score op deze screening.

Het zwaartepunt van de analyse van de toetsresultaten ligt op het proces van de **schoolzelfevaluatie**. Dit wil zeggen: op de gezamenlijke reflectie op de resultaten, in het vooruitzicht op de verbeteringen van de onderwijspraktijk en taalbeleid doorheen de hele kleuterschool.

Een leraar kan het overzicht van de kindresultaten gebruiken bij het reflecteren over de effecten van de gehanteerde aanpak op vlak van taal. Zo kan de leraar zich afvragen of hij/zij erin geslaagd is om (vrijwel) iedereen de minimumdoelen te helpen bereiken. Het overzicht van de individuele kindresultaten kan ook helpen om na te gaan hoever elke individuele kleuter staat op vlak van luistervaardigheid. Samen met een waaier aan andere gegevens (o.a. observaties) kan het resultaat van deze taalscreening meegenomen worden in de beslissing om een bepaald ondersteunings- of stimuleringstraject op te zetten voor die kleuter.

4.2. Stappenplan

Stap 1. Op schoolniveau

De meerwaarde van dit schoolfeedbackrapport ligt voornamelijk in een grondige bespreking van de resultaten op schoolniveau. We raden aan om alle belanghebbenden (leraren, zorgteam, directie, taalcoach,...) hierin te betrekken. Zie luik 4.3 voor een voorbeeldscenario.

- **Algemene schoolresultaten: kijk naar figuur 1 en figuur 2**
 - ✓ Waar staat onze school ten opzichte van de andere scholen (alle scholen)?
 - ✓ Waar staan we ten opzichte van onze referentiegroep?
 - ✓ Liggen de resultaten in de lijn van de verwachtingen? Zijn er verrassingen?
- **Algemene schoolresultaten: kijk naar figuur 3**
 - ✓ Zitten er op de school meer taalsterke kleuters (categorie 1 en 2)? Vergelijk met de volledige groep en met de referentiegroep. Kan je dat koppelen aan bepaalde initiatieven op vlak van taalbeleid?
 - ✓ Zitten er op de school meer taalzwakke kleuters (categorie 4 en 5)? Vergelijk met de volledige groep en met de referentiegroep. Welke (bijkomende) initiatieven kunnen hier een positieve impact hebben op de taalvaardigheid van deze groep?
- **Schoolresultaten per doelstelling: kijk naar figuur 4 en figuur 5**
 - ✓ Zijn de resultaten van de school voor elke doelstelling vergelijkbaar met die van de volledige groep en met die van de referentiegroep? Waar zijn er afwijkingen?

- ✓ Wordt er op school volgens jullie te weinig aandacht besteed aan bepaalde doelstellingen? Aan welke doelen wil je nog werken, op welke doelen wil je (extra) inzetten?

TIPS

- *Bespreek de resultaten met het zorgteam*
 - *Toets de bevindingen die uit de resultaten naar voor komen af met het taalbeleid*
 - *Vragen of nood aan begeleiding? Schakel hulp in van experts zoals pedagogisch begeleiders*
-

Stap 2. Op klasniveau

Nadat je de resultaten op schoolniveau hebt bekeken, kan je kijken naar **tabel 3** en **tabel 4** om meer zicht te krijgen op de prestaties van de kleuters van jouw klas. Deze informatie kan je helpen om keuzes te maken over de doelen waarrond je de komende tijd wil werken.

- Welke kleuters hebben code rood gekregen? Had je dit verwacht? Zijn er nog andere ontwikkelingsdomeinen waarmee deze kinderen het moeilijk hebben?
- Zijn er bepaalde doelstellingen die door verschillende kinderen van je klas niet bereikt worden? Op welke manieren kan je deze doelen (extra) aan bod laten komen in de klas? Op welke manier zorg je ervoor dat deze doelen ook voldoende diepgaand uitgewerkt worden in het klasaanbod (bv. niet alleen aandacht besteden aan enkelvoudige instructies maar ook aan meervoudige of complexere instructies).
- Op welke doelstellingen scoren de (meeste) kinderen van je klas goed? Op welke manieren kan en wil je verder aan deze doelen werken in de klas?

TIPS

- *Toets je bevindingen af met je collega's (van parallelklas)*
 - *Vergelijk de resultaten met het kindvolgsysteem van je school*
-

Stap 3. Op kindniveau

Ten slotte kan je nog kijken naar de individuele kleuters die het heel goed of net heel slecht deden. Of naar de kinderen die anders scoorden dan verwacht. Kijk hiervoor opnieuw naar **tabel 3** en **tabel 4**. Leg deze gegevens naast je eigen indrukken van de kleuter; soms spelen ook andere elementen dan taalvaardigheid (zoals concentratie, faalangst) mee in de resultaten.

Als een kleuter (heel) zwak scoort en je geen reden hebt om aan te nemen dat andere aspecten dan taalvaardigheid een rol speelden in deze zwakke score, bekijk dan samen met het **zorgteam** welke ondersteuning gepast kan zijn, zowel binnen als buiten de klas. Je kan hiervoor het [zorgcontinuüm](#) gebruiken als inspiratiebron.

TIPS

- *Ga samen met het zorgteam op zoek naar gepaste ondersteuning voor kleuters die eruit springen*
 - *Leg de resultaten van de taalscreening samen met andere observaties*
 - *Bekijk het zorgcontinuüm*
-

4.3. Scenario voor personeelsvergadering (teamoverleg)

Deel 1: Voorbereiding met het kernteam

Stappenplan doorlopen

Stel een kernteam samen waarin voldoende expertise aanwezig is rond taalvaardigheid. Bekijk het schoolfeedbackrapport en doorloop het stappenplan zoals beschreven in luik 4.2.

Conclusies trekken

Ga met het kernteam op zoek naar **oorzaken** voor goede en minder goed resultaten. Denk daarbij vooral aan de aanpak van de leraren, de schoolprioriteiten, het taalbeleid, de methode, de competenties van de leerlingen, de thuissituatie van de leerlingen, ...

Leg de bevindingen uit de taalscreening naast andere ervaringen binnen jouw school

- Liggen de resultaten in de lijn van resultaten op andere screenings of observaties?
- Liggen de resultaten in lijn van de verwachtingen en percepties die leven op je school?
- Welke andere bevindingen kunnen het beeld vervolledigen?

Deel 2. Aan de slag met het schoolteam: teamoverleg

Inleiding

Geef toelichting bij de taalscreening, bespreek onderstaande topics. De bedoeling van de inleiding is om het hele **schoolteam goed te informeren**, eventuele misverstanden over de taalscreening uit de wereld te helpen en iedereen op één lijn te krijgen. Maak duidelijk dat de uitwerking en uitvoering van het taalbeleid een gedeelde verantwoordelijkheid is.

- Wat beoogt de taalscreening, wat wordt er gemeten (zie luik 1)
- Waarom is een taalscreening bij 5-jarigen zinvol (zie luik 1)
- Bespreking van het taalscreeningsinstrument (zie luik 1)
- Wat kan de school of leerkracht doen met de resultaten (zie luik 4.1)
- Taalscreening kaderen binnen taalbeleid op school (zie luik 4.1)

Resultaten analyseren

Focus op de resultaten op schoolniveau (luik 2). Toon de (meest opvallende) resultaten en leg de bevindingen en conclusies van het kernteam voor aan de andere collega's. Ga samen op verder op zoek naar mogelijke oorzaken voor de schoolresultaten. De bedoeling is om nog beter zicht te krijgen op de sterktes en zwaktes van de eigen school op vlak van taalvaardigheid.

MOGELIJKE WERKVORMEN

- *In kleine groepjes zoeken naar mogelijke oorzaken voor de resultaten*
 - *Slides presenteren en afdrukken bij de groep of dit te verwachten resultaten zijn*
 - *Enkele tabellen of figuren afprinten en uitdelen, bespreken in kleine groep en daarna terugkoppelen*
 - *Kaartjes met mogelijke oorzaken uitdelen en per groep bespreken of deze oorzaak van toepassing is*
 - *Flappen of placemats maken met mogelijke oorzaken. Aanduiden met rode/groene sticker of dit een relevante oorzaak is en noteren waarom*
-

Aanzet tot een actieplan

Bespreek het taalbeleid en de huidige aanpak van de school op vlak van het stimuleren van de taalvaardigheid van de kleuters. Denk na over wat er goed loopt en wat er minder goed loopt. Verzamel voorbeelden van goede (klas)praktijken. Besluit wat de moeite waard is om te blijven doen en denk samen na over mogelijke nieuwe acties en initiatieven om te werken aan de taalvaardigheid van de kleuters. Je kan hierbij vertrekken vanuit specifieke luistervaardigheidsdoelen en/of bredere taalvaardigheidsdoelen waarop de school (extra) wil inzetten.

De bedoeling is om verbanden te zien tussen de klaspraktijk en de resultaten van de taalscreening en met elkaar in dialoog te gaan over de klaspraktijk. Vanuit inzicht in de eigen sterktes en zwaktes kan het schoolteam toewerken naar een gedragen taalbeleid dat verbonden wordt met concrete acties.

MOGELIJKE WERKVORMEN

- *In kleine groepjes per doelstelling nadenken over de eigen aanpak*
 - *Ronde-tafel-gesprek over de aanpak van bepaalde luistervaardigheidsdoelstellingen doorheen de kleuterklasjaren*
 - *Wandeling door de klassen in groepjes met lijst met mogelijke oorzaken*
 - *Collage of mindmap maken van wat kan bijdragen tot een goed taalbeleid en mooie voorbeelden van taalstimulering bij kleuters*
 - *Brainstorm over mogelijke (nieuwe) acties en initiatieven a.d.h.v. de post-it methode: één idee per post-it en nadien clusteren*
-

Deel 3. Bevindingen verwerken in een actieplan

De resultaten van je teamoverleg verwerk je nu met het kernteam tot een actieplan. Je zal daarvoor moeten zoeken naar een gemeenschappelijke deler in de output van deel 2 (discussies, gesprekken, mindmaps, brainstorm, ...). Hieronder zie je een blanco actieplan (sjabloon) dat je zelf kan invullen voor je school.

Uiteraard is het de bedoeling dat je dit actieplan ook gaat uitvoeren. Bespreek zeker in je kernteam hoe je dit zal opvolgen en wie welke taak daarbij opneemt.

1. DOEL: WAT WILLEN WE CONCREET AANPAKKEN?

2. WAT IS ER VERANDERD ALS HET DOEL GEREALISEERD IS?	HOE MEET JE DIT?
Voor de leerlingen:	
Voor de leerkrachten:	
Voor de school:	

3. WELKE CONCRETE ACTIES HEB JE HIERVOOR NODIG?

--

4. PLANNING EN TIMING

Wanneer?	Wat?	Wie?	Hoe?	Evaluatie (Gelukt? Bijsturen?)
				...

4.4. Info en materialen

Algemeen overzicht van materialen voor het kleuteronderwijs ontwikkeld door het CTO

- [Materialen kleuter – Centrum voor Taal en Onderwijs \(kuleuven.be\)](https://www.kuleuven.be/cto/materiaal/kleuter/)

Interessante materialen van het CTO voor leerkrachten die willen inzetten op taal

- G-start: [G-START – Centrum voor Taal en Onderwijs \(kuleuven.be\)](https://www.kuleuven.be/cto/g-start/)
- Leerkrachttypetest: [cteno.be/www_cteno/var/test_leerkrachtstijl_kleuters/index.php?intro=1](https://www.cteno.be/www_cteno/var/test_leerkrachtstijl_kleuters/index.php?intro=1)
- Kijkwijzer krachtige taalleeromgeving: [kijkwijzer-krachtige-taalleeromgeving-basisonderwi.pdf \(kuleuven.be\)](https://www.kuleuven.be/cto/kijkwijzer-krachtige-taalleeromgeving-basisonderwi.pdf)

Websites met tips en informatie over taalvaardigheid en taalstimulering

- [www.meertaligheid.be | Start](https://www.meertaligheid.be/)

- [Homepagina | BRUSSEL VOL TAAI](#)
- [Welkom | Maximaal-Megataal \(odisee.be\)](#)

Artikels en blogposts rond taalvaardigheid en taalstimulering

- [Hoe werk je aan rijke taal in de kleuterklas? – Klasse](#)
- [Rijke taal | Kleine Kinderen Grote Kansen](#)
- [taal | Kleutergewijs \(wordpress.com\)](#)
- [Videoreeks: Hoe ondersteun je kwetsbare kleuters in de klas? – Klasse](#)

Rapport

- [Kwaliteitsvolle kleuterparticipatie \(2019\) - LR.pdf \(onderwijsinspectie.be\)](#)

Bijlage 4: Vergelijking steekproeftrekking taalscreening versus reële set voor dataverzameling

Lichtgroen = toezegging (school deelname op papier)

Rood = toezegging (school deelname digitaal)

Groen = uitval tijdens de dataverzameling

Grijs = geen toezegging

Antwerpen

School nr.	Lijst	Onderwijsnet	Provincie
GO!-A-01	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Antwerpen
GO!-A-02	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Antwerpen
GO!-A-03	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Antwerpen
GO!-A-04	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Antwerpen
GO!-A-05	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Antwerpen
GO!-A-06	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Antwerpen
OFF-A-01	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Antwerpen
OFF-A-02	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Antwerpen
OFF-A-03	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Antwerpen
OFF-A-04	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Antwerpen
OFF-A-05	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Antwerpen
OFF-A-06	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Antwerpen
VRIJ-A-01	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Antwerpen
VRIJ-A-02	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Antwerpen
VRIJ-A-03	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Antwerpen
VRIJ-A-04	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Antwerpen
VRIJ-A-05	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Antwerpen
VRIJ-A-06	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Antwerpen
VRIJ-A-07	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Antwerpen
VRIJ-A-08	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Antwerpen
VRIJ-A-09	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Antwerpen
VRIJ-A-10	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Antwerpen
VRIJ-A-11	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Antwerpen
VRIJ-A-12	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Antwerpen
VRIJ-A-13	Reserve	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Antwerpen

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

School nr.	Lijst	Onderwijsnet	Provincie
GOI-BHG-01	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
GOI-BHG-02	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
GOI-BHG-03	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
GOI-BHG-04	Extra	Gemeenschapsonderwijs	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
OFF-BHG-01	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
VRIJ-BHG-01	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
VRIJ-BHG-02	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Limburg

School nr.	Lijst	Onderwijsnet	Provincie
GO!-L-01	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Limburg
GO!-L-02	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Limburg
GO!-L-03	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Limburg
GO!-L-04	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Limburg
GO!-L-05	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Limburg
GO!-L-06	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Limburg
GO!-L-07	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Limburg
OFF-L-01	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Limburg
OFF-L-02	Extra	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Limburg
VRIJ-L-01	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Limburg
VRIJ-L-02	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Limburg
VRIJ-L-03	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Limburg
VRIJ-L-04	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Limburg
VRIJ-L-05	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Limburg
VRIJ-L-06	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Limburg
VRIJ-L-07	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Limburg
VRIJ-L-08	Reserve	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Limburg
VRIJ-L-09	Reserve	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Limburg
VRIJ-L-10	Extra	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Limburg
VRIJ-L-11	Extra	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Limburg
VRIJ-L-12	Extra	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Limburg
VRIJ-L-13	Extra	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Limburg

School nr.	Lijst	Onderwijsnet	Provincie
GO!-OV-01	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Oost-Vlaanderen
GO!-OV-02	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Oost-Vlaanderen
GO!-OV-03	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Oost-Vlaanderen
GO!-OV-04	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Oost-Vlaanderen
GO!-OV-05	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Oost-Vlaanderen
GO!-OV-06	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Oost-Vlaanderen
GO!-OV-07	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Oost-Vlaanderen
GO!-OV-08	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Oost-Vlaanderen
GO!-OV-09	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Oost-Vlaanderen
GO!-OV-10	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Oost-Vlaanderen
GO!-OV-11	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Oost-Vlaanderen
OFF-OV-01	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Oost-Vlaanderen
OFF-OV-02	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Oost-Vlaanderen
OFF-OV-03	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Oost-Vlaanderen
OFF-OV-04	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Oost-Vlaanderen
OFF-OV-05	Reserve	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Oost-Vlaanderen
OFF-OV-06	Reserve	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-01	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-02	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-03	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-04	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-05	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-06	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-07	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-08	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-09	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-10	Reserve	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-11	Reserve	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-12	Reserve	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen

VRIJ-OV-13	Reserve	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-14	Reserve	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-15	Extra	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-16	Extra	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-17	Extra	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-18	Extra	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen
VRIJ-OV-19	Extra	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Oost-Vlaanderen

Vlaams-Brabant

School nr.	Lijst	Onderwijsnet	Provincie
GO!-VB-01	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Vlaams-Brabant
GO!-VB-02	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Vlaams-Brabant
GO!-VB-03	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	Vlaams-Brabant
GO!-VB-04	Reserve	Gemeenschapsonderwijs	Vlaams-Brabant
OFF-VB-01	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Vlaams-Brabant
OFF-VB-02	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Vlaams-Brabant
OFF-VB-03	Extra	Gesubsidieerd officieel onderwijs	Vlaams-Brabant
VRIJ-VB-01	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Vlaams-Brabant
VRIJ-VB-02	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Vlaams-Brabant
VRIJ-VB-03	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Vlaams-Brabant
VRIJ-VB-04	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Vlaams-Brabant
VRIJ-VB-05	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Vlaams-Brabant
VRIJ-VB-06	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Vlaams-Brabant
VRIJ-VB-07	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Vlaams-Brabant
VRIJ-VB-08	Reserve	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Vlaams-Brabant
VRIJ-VB-09	Reserve	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Vlaams-Brabant
VRIJ-VB-10	Reserve	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Vlaams-Brabant
VRIJ-VB-11	Reserve	Gesubsidieerd vrij onderwijs	Vlaams-Brabant

West-Vlaanderen

School nr.	Lijst	Onderwijsnet	Provincie
GOI-WV-01	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	West-Vlaanderen
GOI-WV-02	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	West-Vlaanderen
GOI-WV-03	Steekproef	Gemeenschapsonderwijs	West-Vlaanderen
OFF-WV-01	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	West-Vlaanderen
OFF-WV-02	Steekproef	Gesubsidieerd officieel onderwijs	West-Vlaanderen
VRIJ-WV-01	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	West-Vlaanderen
VRIJ-WV-02	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	West-Vlaanderen
VRIJ-WV-03	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	West-Vlaanderen
VRIJ-WV-04	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	West-Vlaanderen
VRIJ-WV-05	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	West-Vlaanderen
VRIJ-WV-06	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	West-Vlaanderen
VRIJ-WV-07	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	West-Vlaanderen
VRIJ-WV-08	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	West-Vlaanderen
VRIJ-WV-09	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	West-Vlaanderen
VRIJ-WV-10	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	West-Vlaanderen
VRIJ-WV-11	Steekproef	Gesubsidieerd vrij onderwijs	West-Vlaanderen

Bijlage 5 : Leden van de cesuurcommissie

	Organisatie	Naam	Functie
1.	KathOndVla	Ingrid Mattheeuws	Onderwijsondersteuner: Pedagogische begeleider kleuter
2.	UCLL	Ilse Aerden	Lerarenopleider: Lerarenopleider Banaba zorg
3.	GO!	Chris Taverniers	Onderwijsondersteuner: Pedagogische begeleider kleuter
4.	Odisee Brussel	Jaantje Verbruggen ¹²	Lerarenopleider: Lerarenopleider kleuter
5.	OVSG	Liv Camps	Onderwijsondersteuner: Pedagogische begeleider expert kleuter
6.	Mozaïek Gent	Annelies De Man Hannah Van den Hende	Personeel scholen: Kleuterleraren
7.	Inspectie	Kathleen Pisman	Vertegenwoordiger beleid en onderwijskwaliteit: Onderwijsinspecteur
8.	Inspectie	Ingrid Van den Hout	Vertegenwoordiger beleid en onderwijskwaliteit: Onderwijsinspecteur
9.	KO Ronse	Stijn De Milde Kristof Schockaert ¹³	Personeel scholen: Directeur; Beleidsondersteuner
10.	VIVES	Margot De Smaele	Lerarenopleider: Lerarenopleider kleuter
11.	Toermalijn	Goedele Mertens	Personeel scholen: kleuterleraar

¹² Uit de cesuurcommissie gestapt na de eerste online samenkomst. Heeft geen cesuur doorgegeven.

¹³ Ingestapt in cesuurcommissie bij tweede online samenkomst. Heeft enkel cesuur doorgegeven bij de 2^e en 3^e ronde.

12.	Sint-Michiel	Jo Meysen Melisande Jeuris	Personeel scholen: Zorgcoördinatoren
13.	UGent	Fauve De Backer	Onderzoeker: Expertise 'meertaligheid en evaluatie'
14.	KU Leuven	Bert De Smedt	Onderzoeker: Expertise 'denkontwikkeling bij kleuters'
15.	AHOVOKS	Geert Jansen	Onderwijsondersteuner: Onderwijsadviseur (vervangt Maarten Bogaert)
16.	CTO	Ellen Smits	Onderwijsondersteuner: Vormer met expertise voorschools, kleuter, lager onderwijs
17.	AL-JO	Marijke Bauwens	Personeel scholen: Pedagogisch directeur